

BOJOVÁ UMĚNÍ A ZNÁMÉ OSOBNOSTI

Transkripce	Význam	Kandži
AIKI.DŽUCU	Systém bojových umění využívajících AIKI, předchůdce Aikidó	合氣術
AIKIDÓ	"Cesta harmonie ducha", bojové umění zdůrazňující harmonii s protivníkem	合氣道
DŽÚ.DÓ	Dosl. "jemná cesta" - japonské bojové umění bezezbraně	柔道
DŽÚ.DŽUCU	Dosl. "jemné umění" - japonské bojové umění bezezbraně	柔術
KEN.DÓ	Dosl. "cesta meče" - moderní japonská forma výcviku boje s mečem	剣道
KISSHOMARU UĚŠIBA	Jméno syna zakladatele Aikidó	守央植芝
MORIHEI UĚŠIBA	Jméno zakladatele Aikidó	盛平植芝
SUMÓ	Dosl. "bránit se" - japonský národní sport	相撲

OBEČNÉ TERMÍNY

Transkripce	Význam	Kandži
AI	Harmonie, jednota, souhlas	合
AIKI	"Setkání ducha", princip spolupráce	合氣
AIKIDÓKA	Člověk, který se věnuje Aikidó	合氣道家
AIKIKAI	Mezinárodní organizace rozvíjející Aikidó	合氣会
AWASE	Splynutí, předběhnutí partnerova pohybu svým vlastním - dotyčný vlastně zareaguje ještě před útokem	合わせ
DÓ	Zvláštní cesta (směr) duševní a fyzické očisty; životní cesta	道
DÓDŽÓ	Tréninková hala, tělocvična, prostor pro cvičení - doslova "místo, kde je cesta praktikována".	道場
DORI	Sebrání, uzmutí, uchopení - možná a totožná varianta slova je i TORI (KATA DORI / KATA TORI).	取り
DŽUCU	Technika, umění	術
FUNAKOGI UNDÓ	"Veslování" - průpravné cvičení. Stejný význam jako TORIFUNE	舟漕ぎ運動
GJAKU	Zrcadlový, zrcadlo	逆
HENKA	Změna	変化
KAEŠI	Překlopený, převrácený, zpětný	返し
KAKARI	Osoba na kterou je vedený útok	掛り
KAKARI GEIKO	Trénink ve kterém jeden UKE za druhým útočí na TORIho	掛り稽古
KEIKO	Trénink - význam slova je "použij nashromážděnou moudrost k objasnění přítomnosti"	稽古
KI	Životní energie, životní síla, duch, duševní síla, příroda, vesmír; KI je také prvkem technik a filozofie Aikidó.	氣
KJÓ	Učení, výuka	教
KOKJÚ	Dech, dechová síla	呼吸
MA.AI	Účelná vzdálenost mezi protivníky; ideální vzdálenost	間合
NAGE	Hod; "ten, který hází" - obránce provádějící techniku - někdy uváděn jako TORI	投げ
OSAE	Znehybnění	押さえ
OTOŠI	Shození	落とし

RJÓ	Oba, obě	両
SABAKI	Přemísťování, koordinované lidské pohyby	捌き
TAČI	Stání, pozice v postoji	立ち
TAI.SABAKI	Přemísťování těla, koordinované lidské pohyby	体捌き
TANREN	"Kování těla a mysli" - speciální intenzivní trénink	鍛錬
TATAMI	Žíněnky, materiál použitý na pokrytí podlahy v DÓDŽÓ	畳
TE.GATANA	Dosl. "mečová ruka" - hrana ruky (a předloktí)	手刀
TE.SABAKI	Koordinované lidské pohyby rukou - úder, kroucení, tahání, tlačení, ...	手捌き
TEN.ČI	Dosl. "Nebe a země" - princip jedné ze základních technik Aikidó	天地
TEN.ČI.NAGE		
TORI	Sebrání, uzmutí, uchopení. Tímto termínem se také často označuje ten, který provádí techniku (obránce) - bere útočnickovi jeho energii a využívá ji ve svůj prospěch. Někdy se uvádí jako NAGE. Možná a totožná varianta slova je i DORI (KATA DORI / KATA TORI)	取り
TORIFUNE	"Veslování" - průpravné cvičení. Stejný význam jako FUNAKOGI	取り船
UNDÓ		
UKE	"Ten, který přijímá" techniku; útočník provádějící pád	受け
UKEMI	Pád	受身
UNDÓ	Cvičení	運動
WAZA	Techniky	技
ŠIHÓ	Čtyři strany / směry	四方
ŠÓMEN	Přední strana (čelní stěna) DÓDŽÓ, kde je umístěna KAMIZA	正面

ETIKETA

Transkripce	Význam	Kandži
ARIGATÓ	"Děkuji."	有難う
ARIGATÓ GOZAI MAŠITA	"Děkuji uctivě" - slova jsou obvykle pronášena při závěrečném pozdravu žáků s učitelem.	有難う御座いました
KAMIZA	Malá schránka, která se nachází většinou na přední straně dódžó a je v ní uložen obraz Zakladatele nebo kaligrafie. Před a po tréninku se všichni uklánějí směrem ke kamize.	上座
Ó-NEGAI ŠIMASU	"Prosím, zacvičme si spolu" - doslovně "Činím žádost" - větou se obvykle začíná trénink nebo se může říct partnerovi, když s ním začínáme cvičit	お願いします
REI	Poklona, formální vyjádření respektu, které používají cvičenci v bojových uměních - nejen v Aikidó	礼
TAČI.REI	Poklona provedená ve stoje => REI	立ち礼

POVELY V DÓDŽÓ

Transkripce	Význam	Kandži
DÓZO	"Prosím.", "Provedte!"	どうぞ
MATE	"Přestaňte"	待て
MOKUSÓ	"Medituj" - rozkaz, který se říká na začátku skupinové meditace v SEIZA	黙想
SEIZA	"Správné a poklidné sezení", klek na patách, sed na kolenou - styl sezení samurajů	正座

POČÍTÁNÍ V KANDŽI

Transkripce	Význam	Kandži
IČI	Jedna	一
NI	Dva	二
SAN	Tři	三
ČI	Čtyři	四
JON	Čtyři	四
GO	Pět	五
ROKu	Šest	六
NANa	Sedm	七
SIČI	Sedm	七
HAČI	Osm	八
KJÚ	Devět	九
KÚ	Devět	九
DŽÚ	Deset	十

TĚLO A JEHO ČÁSTI

Transkripce	Význam	Kandži
AŠI	Noha, chodidlo	足
DŽÓDAN	Horní pásmo těla - krk a hlava	上段
ČÚDAN	Střední pásmo těla	中段
GEDAN	Spodní pásmo těla od pasu dolů	下段
HARA	Břicho, střed těla, centrum energie, těžiště, pupek	腹
JOKOMEN	Strany hlavy nebo krku	横面
KATA	Rameno	肩
KATATE	Jedna ruka, jednou rukou	片手
KUBI	Krk, šíje	首
MEN	Hlava, čelo	面
MUNE	Prsa, hrud'	胸
RJÓ.KATA	Obě ramena	両形
RJÓ.TE	Obě ruce	両手
TAI	Tělo	体
TE	Ruka (dlaň)	手
TEKUBI	Zápěstí	手首
UDE	Ruka (paže)	腕
ŠÓMEN	Přední strana hlavy / obličej	正面

SMĚRY

Transkripce	Význam	Kandži
HIDARI	Vlevo, levý	左
JOKO	Strana, ze strany, z boku, horizontálně	横
MAE	Vpřed, dopředu	前
MIGI	Vpravo, pravý	右
OMOTE	Pozitivní; pohyby vpřed, dopředu (před UKEho) - opak URA	表

SOTO	Venku; z venka dovnitř - opak UČI	外
UČI	Uvnitř, zevnitř ven - opak SOTO	内
URA	Negativní; pohyby vzad, dozadu (za UKEho) - opak OMOTE	裏
UŠIRO	Zezadu, dozadu	後ろ

POSTOJE

Transkripce	Význam	Kandži
AI.HANMI	Stejný nebo shodný postoj. Útočník (UKE) i obránce (TORI/NAGE) mají vepředu stejnou nohu.	合半身
GJAKU.HANMI	Stejnostranné (zrcadlové; osově souměrné) postavení dvou protivníků	逆半身
HANMI	Napůl otevřený trojúhelníkový postoj - základ pro Aikidó	半身
HIDARI.HANMI	Levý postoj	左半身
MIGI.HANMI	Pravý postoj	右半身

ZÁKLADNÍ PRICIPY

Transkripce	Význam	Kandži
IKKJÓ	1. technika znehybnění přidržení paže (dosl. "první výuka") (OSHI.TAOSHI, UDE.OSAE)	一教
NIKJÓ	2. technika znehybnění vtočením zápěstí (dosl. "druhá výuka") (KOTE.MAWASHI, KOTEMAKI)	二教
SANKJÓ	3. technika znehybnění kroucením ruky (dosl. "třetí výuka") (KOTE.HINERI, SHIBORI.KIME)	三教
JONKJÓ	4. technika znehybnění přitlačením ramene (dosl. "čtvrtá výuka") (TEKUBI.OSAE)	四教
GOKJÓ	5. technika - páka k odebrání nože (dosl. "pátá výuka") (KUJI.OSAE)	五教
UDE.OSAE	1. technika znehybnění přidržení paže ("znehybnění paže") (IKKJÓ, OSHI.TAOSHI)	腕押さえ

SKUPINY TECHNIK

Transkripce	Význam	Kandži
HENKA.WAZA	Kombinace technik - ve střední fázi dojde ke změně jedné techniky v druhou	変化技
KAEŠI.WAZA	Techniky protichvatů - kontratechniky	返し技
OSAE.WAZA	Techniky znehybnění	押さえ技
SUWARI.WAZA	Techniky v kleče	座り技
TAČI.WAZA	Techniky v postoji	立ち技

TECHNIKY

Transkripce	Význam	Kandži
IKKJÓ UNDÓ	Průpravné cvičení, které představuje vržení proudu dechové síly z HARA do mečových rukou (TE.GATANA) a synchronizaci dechu s pohybem	一教運動
IRIMI	"Vstup" fyzický i duchovní do protichůdné síly, aby došlo ke zneškodnění a zneutralizování útoku; krok přímo - jeden z důležitých základů Aikidó	入り身

IRIMI.NAGE	Hod vstupem - jeden z pilířů technik Aikidó ("dvacetiletá technika")	入り身投げ
KAITEN	Obrat bez pohybu nohou; doslova "otevřít a otočit" - jeden z pilířů technik Aikidó	回転
KOKJÚ HÓ	Speciální cvičení na podporu síly dechu	呼吸法
KOTE.GAEŠI	Hod nebo znehybnění otočením zápěstí	小手返し
KOTE.GAEŠI HÓ	Procvičování kloubů pro KOTE.GAEŠI	小手返し法
MAE AŠI IRIMI	Krok přímo přední nohou, následuje posun zadní nohy o stejnou vzdálenost	前足入り身
MAE.UKEMI	Pád dopředu	前受け身
SUMI.OTOŠI	Rohové shození	隅落とし
TAI NO HENKÓ	"Otočení těla" nebo "změna pozice těla" - základní pohyb v Aikidó; jinak také TAI NO TENKAN	体の変更
TAI NO TENKAN	"Otočení těla" nebo "změna pozice těla" - základní pohyb v Aikidó; jinak také TAI NO HENKÓ	体の転換
TEN.ČI.NAGE	Dosl. "Hod nebe a země" - základní technika Aikidó	天地投げ
TENKAN	Kruhové zakročení (otočení z přední nohy o 180 st.) - taktický princip Aikidó; používá se ve formě URA	転換
UŠIRO AŠI IRIMI	Krok provedený zadní nohou vpřed (z MIGI.HANMI se stane HIDARI.HANMI a naopak)	後ろ足入り身
UŠIRO.UKEMI	Pád dozadu	後ろ受身
ŠIHÓ.GIRI	"Sek do čtyř stran" - průpravné cvičení, zahajující pohyb v AIKI.KEN	四方切り
ŠIHÓ.NAGE	"Hod do čtyř stran" - jeden z pilířů technik Aikidó	四方投げ

ÚCHOPY

Transkripce	Význam	Kandži
KATA DORI	Uchopení za rameno	肩取り
KATA TORI	Uchopení za rameno	肩取り
KATATE DORI	Úchop ruky jednou rukou	片手取り
KATATE TORI	Úchop ruky jednou rukou	片手取り
RJÓ.KATA DORI	Uchopení obou ramen	両形取り
RJÓ.KATA TORI	Uchopení obou ramen	両形取り
RJÓ.TE DORI	Uchopení obou rukou	両手取り
RJÓ.TE TORI	Uchopení obou rukou	両手取り

ÚTOKY

Transkripce	Význam	Kandži
ATEMI	Úder, zásah do anatomicky slabého místa - používá se v Aikidó při obraně	当身
CuKI	Přímý úder pěstí	突き
DŽÓDAN.CuKI	Přímý úder na horní část těla - krk nebo hlavu	上段突き
ČÚDAN.CuKI	Úder na střední pásmo těla	中段突き
GEDAN.CuKI	Úder na spodní pásmo těla od pasu dolů	下段突き
JOKO.UČI	Sek ze strany	横打ち
JOKOMEN.UČI	Šikmý úder nebo sek do strany hlavy nebo krku	横面打ち

KAEŠI.CuKI	Protiúder; úder v protichvatu	返し突き
MEN.UČI	Úder, seknutí na hlavu	面打ち
MUNE.CuKI	Úder směřovaný na hrud'	胸突き
UČI	Seknutí, sek	打ち
ŠÓMEN.UČI	Přímý sek do hlavy	正面打ち

OBLEČENÍ A ZBRANĚ

Transkripce	Význam	Kandži
BOKKEN	Dosl. "dřevěný meč" - náhražka skutečného meče pro bezpečné cvičení při tréninku	木剣
DŽÓ	Dřevěná hůl (délka 128cm)	杖
GI	Oblečení (tréninkové) - nesprávně nazývané kimono; jinak také KEIKO GI	着
HAKAMA	Kalhotová sukně obvykle černé barvy	袴
KATANA	Dlouhý meč z období Nových mečů, jednobřítý, lehce zakřivený, nošený za pásem ostřím vzhůru	刀
KEIKO GI	Tréninkové oblečení - nesprávně nazývané kimono; jinak také jenom GI	稽古着
KEN	Starověký meč s přímou, dvojcečnou čepelí u hrotu rozšířenou	剣
KOTE	Dosl. "malá ruka." Historický termín pro označení zápeštního krytu v brnění samuraje. Kote si lze představit jako menší rukavici bez prstů pokrývající oblast zápěstí a hřbetovou část ruky.	小手
OBI	Opasek	帯
TANTÓ	Dýka se záštitou	短刀
ZORI	Japonské pantofle / sandály, které se používají mimo dódžó	草履

OZNAČENÍ A HODNOCENÍ

Transkripce	Význam	Kandži
DAN	Mistrovský technický stupeň; začíná prvním a končí desátým stupněm.	段
KJÚ	Žákovský technický stupeň; začíná desátým a končí prvním stupněm	級
Ó-SENSEI	Velký učitel - označení zakladatele Aikidó (Morihei Uešiba)	翁先生
SENSEI	Učitel, termín vyjadřuje respekt a přidává se ke jménu učitele	先生
DŽÚKJÚ	10. kjú (žákovský stupeň) - zkouškový řád Mezinárodní Asociace Aikido uděluje stupně od 6. kjú. Tento stupeň se tedy nepoužívá.	十級
KUKJÚ	9. kjú (žákovský stupeň) - zkouškový řád Mezinárodní Asociace Aikido uděluje stupně od 6. kjú. Tento stupeň se tedy nepoužívá.	九級
HAČIKJÚ	8. kjú (žákovský stupeň) - zkouškový řád Mezinárodní Asociace Aikido uděluje stupně od 6. kjú. Tento stupeň se tedy nepoužívá.	八級
NANAkJÚ	7. kjú (žákovský stupeň) - zkouškový řád Mezinárodní Asociace Aikido uděluje stupně od 6. kjú. Tento stupeň se tedy nepoužívá.	七級
ROKJÚ	6. kjú (žákovský stupeň)	六級
GOKJÚ	5. kjú (žákovský stupeň)	五級
JONKJÚ	4. kjú (žákovský stupeň)	四級
SANKJÚ	3. kjú (žákovský stupeň)	三級
NIKJÚ	2. kjú (žákovský stupeň)	二級
IKKJÚ	1. kjú (žákovský stupeň)	一級

ŠÓDAN	1. dan (mistrovský stupeň) - doslova "poprvé mistrovský stupeň"	初段
NIDAN	2. dan (mistrovský stupeň)	二段
SANDAN	3. dan (mistrovský stupeň)	三段
JONDAN	4. dan (mistrovský stupeň)	四段
GODAN	5. dan (mistrovský stupeň)	五段
ROKuDAN	6. dan (mistrovský stupeň)	六段
NANaDAN	7. dan (mistrovský stupeň)	七段
HAČiDAN	8. dan (mistrovský stupeň)	八段
KUDAN	9. dan (mistrovský stupeň)	九段
DŽÚDAN	10. dan (mistrovský stupeň) - tento stupeň byl udělován v minulosti přímo Zakladatelem a dnes již není udělován.	十段